

Designing a Policy-Making Process Model in the Economic Education System of Iran's Education Sector

Masoud Fathi¹, Seyed Kamal Vaezi², Gholamreza Taleghani³, AbdulHamid Shams⁴

1. PhD student, Department of Management, Alborz Campus University, Alborz, Iran.
2. Associate Professor, Department of Public Management, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author).
3. Full Professor, Department of Public Administration, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran.
4. Associate Professor, Department of Economic Law, Higher Institute of Management and Planning Education and Research, Tehran, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** Vaezi_ka@ut.ac.ir

Research Paper

Abstract

Receive: 2024/12/04
Accept: 2025/02/19
Published: 2025/08/25

Keywords:

Policy-making, Economic Education, Iran's Education Sector

Article Cite:

Fathi, M., Vaezi, S.K., Taleghani, Gh., Shams, A. (2025). Designing a Policy-Making Process Model in the Economic Education System of Iran's Education Sector. *Sociology of Education*. 11(3): 1-12

Purpose: The objective of this study is to design a policy-making process model in the economic education system within Iran's education sector.

Methodology: The required data for this study were collected through interviews with 20 experts. These experts were selected from senior managers, specialized professionals, and university faculty members involved in economic education, using the criterion of theoretical saturation. Utilizing a qualitative approach, the collected data from the interviews were analyzed based on Strauss and Corbin's method, following three stages of open, axial, and selective coding. By integrating the perceptual and systemic approaches, a model was developed within the framework of the systematic design of grounded theory.

Findings: The qualitative data analysis using the grounded theory method, based on the Strauss-Corbin approach, indicated that individual and organizational factors serve as causal conditions. Individual characteristics were categorized under the main theme, while contextual conditions were divided into two levels: individual and organizational. The development strategies for experts, such as medium-term and long-term planning for human resource development in the education sector, the transformation document, and organizational development strategies—leading to the achievement of economic education goals in education—were identified as key strategies. Constraints and environmental conditions were considered as intervening conditions. Individual outcomes, including expert satisfaction and increased motivation, as well as organizational outcomes, such as improved efficiency, effectiveness, and accountability, were identified as consequential factors.

Conclusion: The achievement of a policy-making process model in the economic education system of Iran's education sector is based on the classification of qualitative data into eleven main categories.

<https://doi.org/10.61838/kman.soe.11.3.4>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

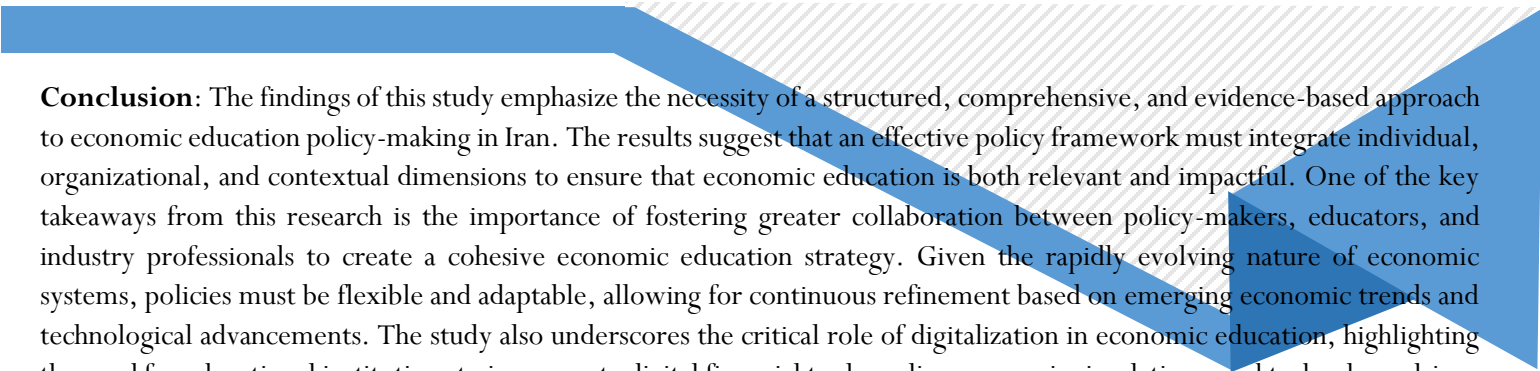
Creative Commons: CC BY 4.0

Detailed Abstract

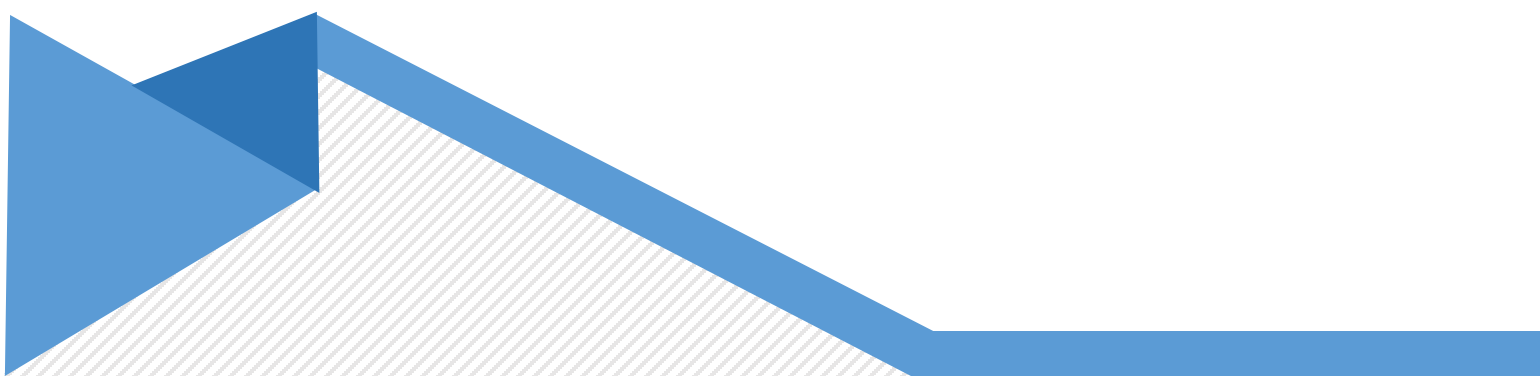
Introduction: Economic education plays a fundamental role in shaping individuals' financial literacy, decision-making abilities, and overall economic well-being. It has been widely acknowledged that fostering economic awareness enhances individuals' capacity to engage in informed financial behavior, manage resources effectively, and contribute to national economic development (Oliveira et al., 2024). Research indicates that economic literacy significantly impacts employment opportunities, entrepreneurial success, and civic engagement, making it an essential component of modern education (Mustafa & Osmangolu, 2021). In Iran, economic education has been formally integrated into the national educational transformation framework under the guidance of the Supreme Council of the Cultural Revolution. This framework recognizes economic education as one of six fundamental pillars of formal education, aiming to develop financially literate individuals capable of navigating the complexities of the modern economic landscape (Sanati & Mousazadeh, 2015). However, despite its recognized importance, the current economic education system in Iran faces substantial challenges, including fragmented policy implementation, a lack of standardized curricula, and insufficient focus on practical financial skills (Sharifi Gol Zardi et al., 2023). Global economic transformations, technological advancements, and increasing market complexities further emphasize the urgent need for a structured and effective economic education framework (Thao & Dong Nai, 2023). Without a comprehensive approach, economic education in Iran remains disjointed, failing to equip students with the competencies necessary to thrive in a rapidly evolving financial world (Ötsch & Kapeller, 2020). To address these challenges, this study seeks to design a structured policy-making process model that integrates theoretical and practical aspects of economic education within Iran's educational sector.

Methodology: This study employed a qualitative research approach, utilizing semi-structured interviews to collect data from 20 experts specializing in economic education and policy-making. The participants, selected using the criterion of theoretical saturation, included senior managers, academic faculty members, and policy specialists actively engaged in economic education. The data collection process focused on obtaining in-depth insights into the challenges, needs, and best practices associated with economic education policy development. The research adopted the Strauss and Corbin grounded theory approach, encompassing three key stages of data analysis: open coding, axial coding, and selective coding. The analytical process involved categorizing the data into causal conditions, contextual factors, intervening variables, strategic actions, and resultant outcomes. By integrating both perceptual and systemic perspectives, a conceptual framework was developed to systematically analyze and model the policy-making process within the context of Iran's economic education system. The final model categorized economic education policy components into eleven primary domains, establishing the interconnections between individual, organizational, and contextual elements that influence policy formulation and implementation.

Findings: The qualitative analysis revealed that economic education policy-making is shaped by three principal categories: individual factors, organizational factors, and contextual influences. The study identified that individual factors, such as educators' expertise, policy-makers' economic literacy, and students' cognitive skills, play a crucial role in determining the effectiveness of economic education initiatives. Organizational factors, including institutional infrastructure, financial resources, administrative efficiency, and regulatory frameworks, significantly influence the development and execution of economic education policies. Contextual influences, encompassing societal attitudes towards financial education, governmental priorities, and global economic trends, also emerged as key determinants in shaping policy decisions. The study further delineated specific strategic actions required for enhancing economic education, including long-term human resource development through educator training programs, systematic integration of economic education within national curricula, and the establishment of robust institutional mechanisms to support policy implementation. Additionally, the findings highlighted several intervening conditions, such as bureaucratic challenges, financial constraints, and institutional resistance to reform, which affect the successful execution of economic education policies. The research classified the outcomes of effective economic education policy-making into two broad categories: individual outcomes and organizational outcomes. Individual outcomes comprised improvements in students' financial literacy, enhanced decision-making abilities, and increased motivation among both learners and educators. Organizational outcomes encompassed enhanced institutional efficiency, better alignment of educational objectives with national economic priorities, and greater accountability in policy execution.

Conclusion: The findings of this study emphasize the necessity of a structured, comprehensive, and evidence-based approach to economic education policy-making in Iran. The results suggest that an effective policy framework must integrate individual, organizational, and contextual dimensions to ensure that economic education is both relevant and impactful. One of the key takeaways from this research is the importance of fostering greater collaboration between policy-makers, educators, and industry professionals to create a cohesive economic education strategy. Given the rapidly evolving nature of economic systems, policies must be flexible and adaptable, allowing for continuous refinement based on emerging economic trends and technological advancements. The study also underscores the critical role of digitalization in economic education, highlighting the need for educational institutions to incorporate digital financial tools, online economic simulations, and technology-driven instructional methods into their curricula. Additionally, the study advocates for the establishment of continuous monitoring and evaluation mechanisms to assess the effectiveness of economic education policies and ensure their alignment with broader national development goals. Without such mechanisms, economic education runs the risk of becoming static and disconnected from real-world economic challenges. Another significant implication of this research is the necessity for financial literacy to be embedded at all levels of education, ensuring that students graduate with the skills required to manage their personal finances, understand economic policies, and contribute effectively to the workforce. In conclusion, this study presents a structured policy-making process model that provides a roadmap for the enhancement of economic education within Iran's education system. By addressing the challenges of fragmented policy implementation, insufficient curriculum standardization, and inadequate institutional support, the proposed framework aims to improve the accessibility, quality, and effectiveness of economic education. The findings offer valuable insights for policy-makers, educators, and researchers seeking to develop more robust economic education initiatives. Future research should explore the impact of digital transformation on economic education, examine the role of interdisciplinary approaches in financial literacy, and investigate best practices for integrating economic education within diverse cultural and socio-economic contexts.

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

طراحی الگوی فرآیند خط مشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران

مسعود فتحی^۱، سید کمال واعظی^{۲*}، غلامرضا طالقانی^۳، عبدالحمید شمس^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت، دانشگاه پردیس البرز، البرز، ایران.
۲. دانشیار، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
۳. استاد تمام، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۴. دانشیار، گروه حقوق اقتصادی، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، تهران، ایران.

✦ ایمیل نویسنده مسئول: Vaezi_ka@ut.ac.ir

چکیده	مقاله تحقیقاتی
هدف: هدف این پژوهش، طراحی الگوی فرآیند خط مشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران است. روش‌شناسی: گردآوری داده‌های مورد نیاز این پژوهش با کمک مصاحبه با ۲۰ خبره انجام گرفت. این خبرگان در دو بخش از میان مدیران ارشد، کارشناسان خبره و اساتید دانشگاهی دخیل در تربیت اقتصادی، با ملاک کفایت تئوریک انتخاب شدند. سپس با بهره‌گیری از رویکرد کیفی، داده‌های گردآوری شده حاصل از مصاحبه بر اساس روش اشتراوس-کوربین در قالب سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تحلیل قرار گرفتند و با تلفیق رویکرد اداری و سیستمی الگویی در چارچوب طرح نظام مند نظریه داده بنیاد تدوین شد. یافته‌ها: تحلیل داده‌های کیفی در قالب روش داده بنیاد با روش اشتراوس-کوربین نشان داد که عوامل فردی و عوامل سازمانی شرایط علی هستند. ویژگی‌های فردی در قسمت مقوله اصلی و شرایط زمینه‌ای در دو سطح فردی و سازمانی، راهبردهای توسعه فردی کارشناسان همانند برنامه ریزی‌های میان مدت و بلند مدت برای توسعه منابع انسانی در آموزش و پرورش، سند تحول و راهبردهای توسعه سازمانی که در واقع منجر به دستیابی به اهداف تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش می‌شوند به عنوان راهبرد قرار گرفتند، محدودیت‌ها و شرایط محیطی به عنوان شرایط مداخله گر و پیامدهای فردی که شامل رضایتمندی کارشناسان، بالارفتن انگیزش کارشناسان و پیامدهای سازمانی مانند بهبود کارایی و اثربخشی، پاسخگویی به عنوان پیامدها در نظر گرفته شده‌اند. نتیجه‌گیری: دستیابی به الگوی فرآیند خط مشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران که با اتکاء به یازده مقوله اصلی داده‌های کیفی مقوله بندی شدند.	دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۴ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱ انتشار: ۱۴۰۴/۰۶/۰۳ واژگان کلیدی: خط مشی‌گذاری، تربیت اقتصادی، آموزش و پرورش ایران
	استناد مقاله: فتحی، مسعود، واعظی، سید کمال، طالقانی، غلامرضا، شمس، عبدالحمید. (۱۴۰۴). طراحی الگوی فرآیند خط مشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۱۱(۳): ۱-۱۲.

<https://doi.org/10.61838/kman.soe.11.3.4>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

توجه کشورها به مسائل اقتصادی و همچنین نگاه‌های اصولی و متفاوت به این مسائل، نشان از اهمیت این موضوع در روند پیشرفت کشورها و رسیدن به جامعه‌ای متعالی است. از این رو، تربیت اقتصادی در مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران که تحت نظارت شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین شده، یکی از ساحت‌های شش گانه نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی است که توجه به آن در کنار دیگر جنبه‌ها منجر به دستیابی به حیات طیبه و پرورش نیروهای شایسته در همه جنبه‌ها می‌شود (Sanati & Mousazadeh, 2015). عصر حاضر به دلیل گسترش و رشد سریع فناوری اطلاعات و ارتباطات، عصری است که با تغییر و تحولات شگرف و پویایی شتابنده همراه است و در آن افراد و جوامع هر لحظه با تجربه‌ای جدید مواجه می‌شوند که کوچکترین کم توجهی به آن می‌تواند به بهای گزاف غافلگیری راهبردی در تمام عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تمام شود (فاضل قانع، ۱۳۹۸). امروزه تغییرات جهانی عمیقاً زندگی اقتصادی و نهادهای اجتماعی را تحت تاثیر قرار داده و مسئولیت بار آوردن نسلی که دارای مهارت‌های لازم برای مقابله هوشمندانه با این تغییرات باشند، به مدارس واگذار شده است (Mustafa & Osmangolu, 2021). واقعیت این است که پژوهش‌های اقتصادی یک حوزه نسبتاً گسترده و چندگانه است. به همین خاطر حداقل در محدوده‌های پارادایمی خاصی همانند آموزش تربیت اقتصادی، از دیدگاه بسیار محدودتری در تنگنا قرار دارد. تربیت اقتصادی تقریباً همیشه با کمک نظریه نئوکلاسیک شروع می‌شود و بر روی چیزهایی تمرکز می‌کند که عبارتند از: چارچوب عرضه و تقاضا و نظریه تعادل عمومی. به این معنا، یک هدف اساسی تربیت اقتصادی، تمرکز تقریباً انحصاری آن بر تنها شفافیت و درک مفهوم نظری، است (Ötsch & Kapeller, 2020). باید به این نکته هم توجه داشت که اقتصاد و همچنین بحران‌های اقتصادی با درهم تنیدگی زیادی روبرو هستند که یکی از راهکارهای مقابله با آن‌ها تربیت اقتصادی در کشورهای مختلف برای آماده سازی جوانان خصوصاً چالش‌های قرن ۲۱ است. انتظار می‌رود تربیت اقتصادی امروز آمادگی مناسبی را برای دانش‌آموزان ایجاد کنند (Oliveira et al., 2024). در عین حال، این موضوع در سازمانی مثل آموزش و پرورش بسیار کمتر مورد بحث قرار گرفته است که اقتصاد مهم‌ترین نقش را در تربیت اقتصادی ایفا می‌کند، یا اینکه اقتصاد و قابلیت‌های اقتصادی آنقدر با جامعه در هم تنیده شده است که چیزی غیر از اقتصاد در تربیت اقتصادی در سازمان آموزش و پرورش مورد نیاز است. تا دانش‌آموزان بتوانند زندگی کاری و کارآفرینی خود را مدیریت کنند و به عنوان رای دهندگان آگاه، شهروندان و جامعه سازان عمل کنند. رابرت اسکیدلسکی (۲۰۱۷) اقتصاددان مشهور این مشکل را به این شرح تشریح کرده است: «بیشتر دانش‌آموزان و دانشجویان رشته اقتصاد ملزم به مطالعه روانشناسی، فلسفه، تاریخ یا سیاست نیستند. هر یک از آن‌ها در واقع مدل‌هایی از اقتصاد هستند که بتدریج تغذیه می‌شوند، بدون خطمشی گذاری در تربیت اقتصادی هرگز ابزار ذهنی برای درک کل تصویر به آن‌ها داده نمی‌شود. در واقع تربیت اقتصادی جزئی از توسعه آموزش و پرورش است. این توسعه از منظر آموزش برای شهروندی دموکراتیک نیز مورد استقبال قرار می‌گیرد (Sharifi Gol Zardi et al., 2023; Thao & Dong Nai, 2023).

اقتصاد بر همه رفتارهایی که یک شهروند در زندگی روزانه انجام می‌دهد، تاثیر می‌گذارد. هر فرد، از کودکی تا بزرگسالی، تصمیم‌هایی را به عنوان مصرف کننده، تولیدکننده، کارگر و یا شهروند اقتصادی اتخاذ می‌کند. کسب دانش و نگرش اقتصادی به شهروندان برای درک بهتر واقعیت پیچیده اطراف و در نهایت تصمیم گیری کارآمدتر، به خصوص تصمیم گیری‌های شخصی اقتصادی، کمک خواهد کرد (Asadpour & Rabiei Mandajin, 2023). بنابراین، اکنون در جهان پیشرفته کلید توجه به رشد و توسعه، در دستان خطمشی‌گذاران برای آموزش و پرورش می‌باشد و خطمشی‌گذاران از نقش مهمی برخوردارند چون خطمشی‌هایی که توسط آنان وضع می‌شود با افکار و کردار میلیون‌ها دانش‌آموز سر و کار دارد و رفتار و افکار آن‌ها را ترسیم می‌کنند و آینده میلیون‌ها انسان با این خطمشی‌ها سامان می‌گیرد و باعث شکوفایی کشور می‌شود (Toghiani & Peyghami, 2016). تعلیم و تربیت مجموعه منظمی از اعمال و رفتار است که معلم از آن آگاهی دارد و برای رسیدن به هدف بالارزشی، از آن میان اعمال و رفتارهای سودمند را برمی‌گزیند، بنابراین باید متوجه هدفی باشد (Khoobrou & Ebrahimi, 2020; Kirsch, 2022). واقعیت این است که چه از نظر شخصی، چه از نظر اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و چه از نظر فرهنگی، نقش آموزش و پرورش را نمی‌توان دست کم گرفت و مسلماً آموزش و پرورش، یک مزیت برای زندگی بشر است (Bhardwaj, 2020). بررسی و تحلیل نظام آموزش و پرورش کشور نشان از بی نظمی و آشفتگی در سیستم خطمشی گذاری خویش دارد و علیرغم اینکه یکی از مولفه‌های مهم در فرآیند تعلیم و تربیت، قوانین و مقررات حاکم در نظام آموزشی و مدارس است و اینکه قوانین و مقررات از سیاست‌ها و راهبردهای کلان فرهنگی و اجتماعی به صورت مستقیم و غیر مستقیم نشأت می‌گیرند، تا کنون الگوی سیاست گذاری فرهنگی مدون و معتبر بومی در آموزش و پرورش وجود نداشته و قوانین و مقررات آموزشی و تربیتی، بر اساس دانش فردی و تجربه زیستی افراد تدوین و تصویب شده است (Mohammadi, 2016). مساله جدی این است که

سازمان‌هایی که خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان را اجرا می‌کنند باید شرایط و فرصت‌هایی به وجود آورند تا بلوغ فکری به آسانی میسر شود. نه اینکه بخشی‌نگری یا پراکندگی در خط‌مشی‌گذاری وجود داشته باشد. در حقیقت مشکل این است که هر خط‌مشی‌گذار یا سازمان آموزشی، اهداف خاصی را دنبال می‌کند؛ یکی تنها بر پرورش حرفه‌ای و دیگری بر پرورش معنوی دانش‌آموزان تأکید می‌کند و به سختی می‌توان خط‌مشی‌گذاران و سیاست‌گذارانی را پیدا کرد که روی جنبه تربیت اقتصادی با دید کاملاً توأم تمرکز کرده باشد (Golshan Foomani, 2010). باید اشاره کرد که خط‌مشی‌ها تصمیماتی هستند که نظام خط‌مشی‌گذاری در قالب مراحل خط‌مشی‌گذاری و برای حل مسائل اتخاذ می‌کند؛ دولت‌ها به اتکای خط‌مشی‌ها، اهداف آرمان‌های ملی را پیگیری می‌کنند و بدین طریق حکمرانی ملی را رقم می‌زنند (Abbasi et al., 2018). البته، تمامی جوامع در زمینه خط‌مشی‌گذاری کم‌وبیش با مشکلاتی مواجه‌اند و در اغلب متون مربوط به خط‌مشی‌گذاری می‌توان فهرستی از مشکلات عمومی موجود بر سر راه خط‌مشی‌گذاری یافت. درعین حال، در فرایند خط‌مشی‌گذاری هر جامعه‌ای برخی مشکلات مخصوص به خود را دارد که بخشی از این مشکلات به تدوین (و بخشی به اجرا و بخشی نیز به ارزشیابی خط‌مشی‌ها) ارتباط دارد (Asadifar, 2016). تا زمانی که خط‌مشی‌گذاران به سواد افراد در مورد اقتصاد و مسائل مربوط به مالیه شخصی توجه نکنند و تغییر نگرش ندهند فقر همچنان در جامعه وجود خواهد شد. اقتصاد یک منطق علمی و شیوه‌ای برای تفکر عقلانی و چارچوبی برای رفتارهای انسانی در دنیائی از تحولات و ارزش‌های گوناگون است (Alizadeh Katnalouei et al., 2015; Hadi Peikani et al., 2020). بنابراین، هدف اصلی پژوهش پاسخگویی به این سوال است که مدل مطلوب فرآیند خط‌مشی‌گذاری در نظام تربیت اقتصادی دانش‌آموزان در ایران چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

باتوجه به اینکه پژوهش حاضر با اتکاء به داده‌های کیفی گردآوری شده، درصدد آن است که مدل نوین و بومی به منظور طراحی الگوی فرآیند خط‌مشی‌گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران ارائه دهد و در نتیجه به دنبال پوشش خلأ نظری موجود برای آن است، به لحاظ هدف از نوع بنیادی محسوب می‌شود. پارادایم استفاده شده در این تحقیق از نوع تفسیرگرایی است. در این پژوهش با استفاده از معلومات جزئی و برقراری ارتباط بین آنها، حکم کلی استنتاج می‌شود و مشاهده‌ها بر رویدادهای مشخصی در نمونه‌هایی از تربیت اقتصادی صورت می‌گیرد؛ سپس براساس مشاهده رویدادها، استنباطی از تمام اعضاء تربیت اقتصادی شکل می‌گیرد؛ از این رو، رویکرد پژوهش از نوع استقرایی است. راهبرد پژوهش از نوع کیفی است؛ چون این پژوهش درون آموزش و پرورش ایران اجرا شده، پدیده‌ها در بستر زندگی واقعی آن‌ها و بدون دستکاری بررسی شده و به موضوعاتی دقت شده که به صورت واقعی و طبیعی رخ داده‌اند. این پژوهش میدانی است، از این منظر که درصدد شکل‌دادن به نظریه‌ای جدید و رشد دانش در خصوص پیاده‌سازی فرآیند خط‌مشی‌گذاری در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران است. همچنین، در این مطالعه، روش نظریه برخاسته از داده‌ها مبتنی بر طرح نظام یافته اشتراوس و کوربین (۲۰۱۴) استفاده شده است. این تحقیق به دنبال ارائه الگو براساس مبانی نظری در شرایط زمینه‌ای و نهادی ایران است، بر طرح نظام یافته و یک روش خطی با رویکرد رویه‌ای تأکید می‌کند، مقوله‌ها را درشش دسته یا مقوله به صورت منظم قرار می‌دهد و به ایجاد دقت و پیچیدگی لازم در مدل منجر می‌شود و مسیر پژوهش را به سمت ارائه پاسخ صحیح به پرسش اصلی پژوهش هدایت می‌کند. از این رو طرح نظام یافته اشتراوس و کوربین مورد استفاده قرار گرفته است.

از آنجا که پژوهش کیفی ماهیت اکتشافی دارد و مستلزم مشارکت تعداد معدودی پاسخ‌دهنده است (دانایی فرد و مظفری، ۱۳۹۷)، استراتژی نمونه‌گیری در رویکرد کیفی از نوع نظری، به صورت گلوله برفی (زنجیره‌ای) است (سیدجوادین و همکاران، ۱۳۹۶). در تحقیق کیفی هنگامی جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها متوقف می‌شود که اطلاعات درباره همه دسته‌بندی‌های مورد نظر اشباع شود. در پژوهش‌های کیفی، حجم نمونه را مترادف با کامل شدن داده‌ها یا اشباع داده‌ها می‌دانند. ملاک اندازه نمونه، کفایت تئوریک است؛ به این معنا که در مصاحبه با جامعه آماری نخبگان، شاخص یا سازه جدیدی شناسایی نشود. بنابراین ملاک کفایت نمونه، اشباع نظری است. به این ترتیب، نمونه پژوهش کیفی حاضر که اطلاعات توصیفی آن‌ها در نگاره دو آورده شده از میان مدیران ارشد و کارشناسان خبره سازمان آموزش و پرورش ایران به تعداد هشت نفر مدیر و تعداد هشت نفر کارشناس خبره و چهار نفر از استادان دانشگاهی دخیل در تربیت اقتصادی، با ملاک کفایت تئوریک انتخاب شدند و کار مصاحبه میدانی نیمه ساختار یافته با آن‌ها انجام گردید. لازم به ذکر است که کار ارتباط با خبرگان سازمانی معتبر فوق‌الذکر از طریق ارتباط الکترونیک (پست الکترونیک) و در برخی موارد به کمک شبکه‌های مجازی صورت گرفت و در بقیه موارد نیز

مصاحبه رودرو انجام شد. انتخاب مصاحبه نیمه ساختاریافته به این دلیل بود که علاوه بر تبادل نظرها، می‌توان بحث در باره موضوع را در راستای رسیدن به اهداف تحقیق را هدایت نمود.

یافته‌های پژوهش

به‌طور کلی بر اساس معیار تعیین‌شده برای جمع‌آوری داده‌ها از جامعه آماری مورد مطالعه تا جایی انجام شد که مفاهیم حالت تکراری به خود گرفت و برای محقق مسجل شد که نمونه‌گیری بیشتر، منجر به ظهور مفاهیم جدید نخواهد شد. از تجزیه و تحلیل حاصل از داده‌ها، هشت مضمون فرعی شناسایی شد که این مضمون‌ها در قالب سه دسته مضمون اصلی (عوامل فردی، زمینه‌ای و سازمانی) قرار دارند. لذا، در سطح فردی عواملی قرار دارند که افراد نقش تعیین‌کننده‌ای در خطمشی دارند که عبارت است از، ارتقای توانایی و تخصص خطمشی، بهره‌گیری از ایده‌های نخبگان، عوامل زمینه‌ای شامل ارزشیابی پژوهش‌ها و خطمشی‌های قبلی، ایجاد بستر تعاملی خطمشی‌ها و رسانه‌های جمعی و در سطح سازمانی عواملی هستند که به صورت مجموعه‌ای از عوامل و در سطحی بالاتر خطمشی‌ها را کمک می‌کنند.

برای تدوین خطمشی، اجرا و ارزیابی در حوزه نظام رسمی و غیررسمی نظام تربیت اقتصادی دانش‌آموزان و نقش آن در فرآیند خطمشی نیز، این مفاهیم شامل بالا بردن مهارت‌های فردی در دانش‌آموزان، مهارت بین فردی در بین دانش‌آموزان، مهارت رهبری در بین مدیران و معلمان، مهارت حرفه‌ای در نظام خطمشی‌گذاری، اعتبار حرفه‌ای به آیین‌نامه‌ها، ارتقا دانش تخصصی، بهبود ساختار سازمان، شناخت ویژگی‌های شخصیتی، شناخت ویژگی‌های اخلاقی، ایجاد نگرش مثبت، ایجاد بینش وسیع، توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی و توسعه اجتماعی دسته‌بندی شدند. توجه به آموزش عالی در برنامه‌های توسعه حاکی از دقت نظر مسئولان و برنامه ریزان به این مقوله مهم اجتماعی است که مسئولیت تربیت نیروی انسانی متخصص را در سطوح مختلف تحصیلی بر عهده دارد. برای تشریح تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب خطمشی در نظام تربیت اقتصادی دانش‌آموزان نیز، مفاهیم به‌دست‌آمده از نظرات صاحب‌نظران و تجزیه و تحلیل حاصل از داده‌ها، ۶ کد شناسایی شد و نشان داده شد که این مفاهیمی همچون دانش عمومی، توانایی ذهنی، توانایی عاطفی، زیرساخت قانونی، زیرساخت فرهنگی و زیرساخت جذب و استخدام عوامل تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب خطمشی در نظام تربیت اقتصادی دانش‌آموزان هستند. وجود آزادی‌های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی (آزادی‌های بیرونی) برای عملیاتی کردن رویکرد بهبود نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران بسیار ضروری است، اما نوآوری این پژوهش به عنوان آنچه در رویکرد نظام تربیت اقتصادی مغفول مانده است، مفهوم عنصر آزادی و پرورش انسان‌های آزاده است. زیرا وجود آزادی بدون انسان‌های آزاده‌ای که بینش، فهم و بصیرت جهت چگونگی بهره‌برداری از آزادی را داشته باشند نامطلوب است.

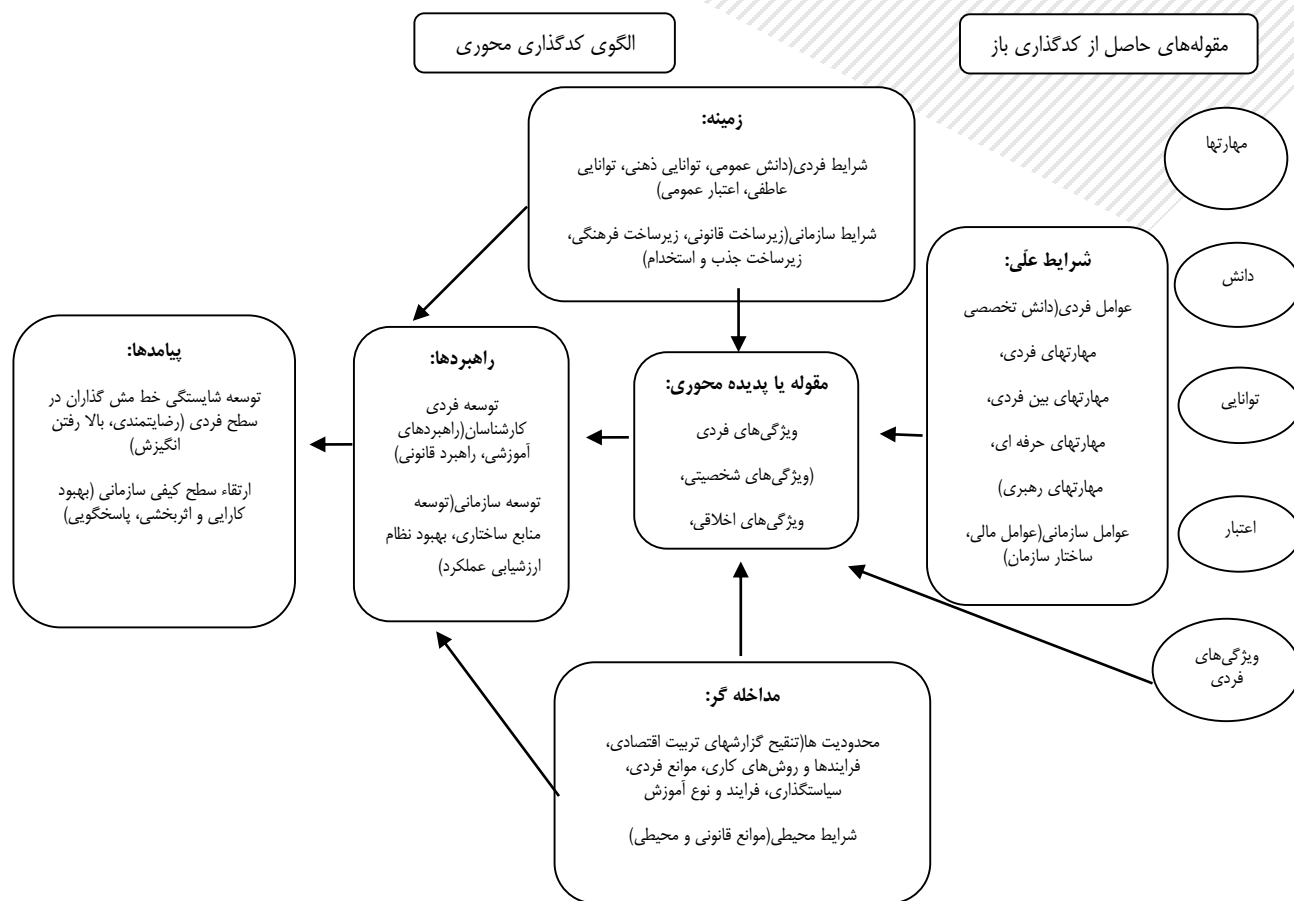
در رابطه با آگاهی واقعی از مشکلات و مسائل آموزش و پرورش که با ایجاد مدلی خاص برای خطمشی در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران و یافتن راه‌های درمان مشکلات نظام تربیت اقتصادی، باید گفت رویکرد مدل خاص برای خطمشی در نظام تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش ایران راه‌های درمان مشکلات نظام تربیت اقتصادی مفاهیم فقر و رفاه را از منظر هنجاری به‌گونه‌ای متفاوت تعریف می‌کند. این رویکرد، ابعاد گوناگون رفاه انسانی را مدنظر قرار می‌دهد و با فراتر رفتن از نگرش منفعت طلبانه و سودجویانه به تغییر نگاه به سوی آزادی‌ها و قابلیت‌های انسانی، موجبات شکوفا شدن استعدادهای انسان و تحقق رسالت آموزش و پرورش را فراهم می‌کند. بر اساس رویکرد مدلی خاص برای خطمشی‌گذاری راه‌های درمان مشکلات نظام تربیت اقتصادی، فقر یعنی نبودن آزادی و فرصت‌ها در شکوفایی استعدادها، در این صورت ارزیابی رفاه و میزان فقر، کیفیت زندگی فردی و قضاوت در مورد برابری و عدالت و سطح توسعه جوامع نمی‌تواند صرفاً بر مبنای میزان دسترسی به منابع باشد، بلکه باید بر اساس فرصت‌های اثربخشی باشد که مردم زندگی خود را با در نظر داشتن ارزش‌های خود انتخاب می‌کنند و در نهایت فرصت‌های واقعی باید برای تمامی افراد برابر باشد.

در شکل زیر الگوی مفهومی پژوهش براساس مؤلفه‌های استخراج شده از متن مصاحبه با خبرگان پژوهش ارائه شده است. در این شکل هر یک از مقوله‌ها در الگوی نهایی جای گرفته و روابط بین آن‌ها مشخص شده است.

در این الگو عوامل فردی همانند نگرش‌های اقتصادی افراد، شخصیت افراد، مهارت‌های فردی و... عوامل سازمانی همانند اهداف، سیاست‌ها، روش‌ها، ساختار و سیستم‌های آموزش و پرورش ایران شرایط علی است. ویژگی‌های فردی همانند فعال گرایی، امید به آینده، خردگرایی، تمایل به مشارکت اقتصادی و تحصیلات در قسمت مقوله اصلی قرار گرفتند. شرایط زمینه‌ای در دو سطح فردی و سازمانی، راهبردهای توسعه فردی کارشناسان همانند برنامه ریزی‌های میان مدت و بلند مدت برای توسعه منابع انسانی در آموزش و پرورش، سند تحول در رابطه با چابکی اقتصادی سازمان آموزش و پرورش ایران و راهبردهای توسعه سازمانی که در واقع منجر به دستیابی به اهداف تربیت اقتصادی در آموزش و پرورش می‌شوند به عنوان راهبردها، محدودیت‌ها و شرایط محیطی همچون: قانون و مقررات، بخشنامه‌ها و بروکراسی دولتی، ساختار بازار و... به عنوان شرایط مداخله گر و پیامدهای فردی که شامل رضایتمندی کارشناسان، بالارفتن انگیزش کارشناسان و پیامدهای سازمانی مانند بهبود کارایی و اثربخشی، پاسخگویی به عنوان پیامدها در نظر گرفته شده اند.

جدول ۱. نتایج تحلیل کیفی

مضامین اصلی	مضامین فرعی	خرده‌مقولات
راهبردها	توسعه فردی کارشناسان	راهبردهای آموزشی، راهبرد قانونی
	توسعه سازمانی	توسعه منابع ساختاری، بهبود نظام ارزشیابی عملکرد
پیامدها	توسعه شایستگی خط مش گذاران در سطح فردی	رضایتمندی، بالا رفتن انگیزش
	ارتقاء سطح کیفی سازمانی	بهبود کارایی و اثربخشی، پاسخگویی
زمینه	شرایط فردی	دانش عمومی، توانایی ذهنی، توانایی عاطفی، اعتبار عمومی
	شرایط سازمانی	زیرساخت قانونی، زیرساخت فرهنگی، زیرساخت جذب و استخدام
مقوله یا پدیده	ویژگی‌های فردی	ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های اخلاقی، نگرش، بینش
محوری		
مداخله‌گر	محدودیت‌ها	تنقیح گزارش‌های تربیت اقتصادی، فرایندها و روش‌های کاری، موانع فردی، سیاست‌گذاری، فرآیند و نوع آموزش
	شرایط محیطی	موانع قانونی و محیطی
شرایط علی	عوامل فردی	دانش تخصصی، مهارت‌های فردی، مهارت‌های بین فردی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های رهبری
	عوامل سازمانی	عوامل مالی، ساختار سازمان

شکل ۱. الگوی داده بنیاد (کدگذاری باز و محوری)

بحث و نتیجه‌گیری

تربیت اقتصادی برنامه‌ها و اقداماتی است که بیشتر کشورهای پیشرفته همانند آمریکا، برای فرهنگ‌سازی در حوزه اقتصادی به اجرا درآوردند. بررسی و مطالعه این تجربیات جهانی به ویژه در دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که آن‌ها تلاش نظام‌داری را در این راستا برای مقاطع سنی گوناگون از کودکی تا بزرگسالی انجام داده‌اند تا به این وسیله بتوانند نسلی را برای ورود به عرصه اجتماعی آماده کنند که نه تنها مفاهیم اقتصادی را بداند بلکه بهترین وجه حائز مهارت تفکر اقتصادی بوده و ضمن بهره‌مندی از یک منطق فکری، قابلیت تحلیل شرایط مختلف اقتصادی و تصمیم‌گیری و انتخاب بهینه را داشته باشد. نتایج این پژوهش در بخش شرایط علی نشان می‌دهد همه مهارت‌ها و توانمندی‌هایی است که بر دانش‌آموز اقتصاد متمرکز است و شامل محتوای آموزشی، روش تدریس، ارزیابی این روش‌ها و به‌طور کلی اطلاعات اقتصاد عمومی است که از مقطع ابتدایی تا پایان دبیرستان مدنظر معلمان و دبیران است و نیاز است که دانش‌آموزان به آن‌ها دست یابند. در بخش راهبردها نیز به خوبی بیان شد که موفقیت سازمان‌ها در گرو توجه ویژه به نیروی انسانی و ارضای نیازهای آن‌ها است. امنیت شغلی را می‌توان از جمله این نیازها دانست (Kafshchian Moghadam et al., 2024; Bezi et al., 2024). از تحلیل مصاحبه‌های انجام‌گرفته با خبرگان پژوهش و همچنین کدگذاری‌های انجام‌شده می‌توان دریافت که راهبردهای توسعه‌سازمانی به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های سازمان آموزش و پرورش مربوط می‌شود که برای «افزایش اثربخشی عملکرد آموزش و پرورش» طراحی می‌شود. این استراتژی‌ها شامل استراتژی‌هایی برای طراحی فرایندهای تربیت اقتصادی در سازمان آموزش و پرورش و برنامه‌های توسعه‌ی سازمان آموزش و پرورش جهت تغییر شکل سازمانی از وضعیت فعلی و گذار از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب است. استراتژی‌های توسعه‌ی سازمانی با فرایندها، ساختار و سیستم‌ها سروکار دارند. این استراتژی‌ها به نحوه‌ی انجام کارها و نوع کارهایی که باید انجام شوند می‌پردازند. به این ترتیب در طراحی استراتژی‌های توسعه‌ی سازمان آموزش و

پرورش حداقل باید سه استراتژی طراحی و تدوین کرد. یکی استراتژی افزایش اثربخشی سازمان آموزش و پرورش در تربیت اقتصادی، دوم استراتژی بهبود فرآیندهای تربیت اقتصادی سازمان آموزش و پرورش و استراتژی تحول سازمان آموزش پرورش به سوی رویکرد توسعه اقتصادی.

در سازمان آموزش و پرورش ایران به توسعه منابع ساختاری (تدوین استانداردهای تربیت اقتصادی و خطمشی و ابلاغ به سازمان‌های خطمشی شونده، بهبود فرآیندهای تربیت اقتصادی درون سازمانی، اداری و مالی، مقررات و رویه‌های مربوط به نظارت و خطمشی گذاری تربیت اقتصادی، تشکیلات، تسهیل دسترسی به اطلاعات اقتصادی و توسعه‌ای، نظام ارزیابی عملکرد، ارتباطات سیستمی و بازخوردهای تربیت اقتصادی)، تدوین و اجرای نظام جامع ارائه امکانات رفاهی، در خصوص شاخص‌های نظارتی سازمان‌های نظارتی در سایر کشورها، (چگونگی عملکرد نیروی انسانی و شرح وظایف آن‌ها در تربیت اقتصادی، اقدامات و بومی‌سازی آن‌ها) و بهبود نظام ارزشیابی عملکرد تربیت اقتصادی (تدوین نظام ارزیابی عملکرد مبتنی بر گزارش اثربخشی تربیت اقتصادی، ایجاد انسجام و هماهنگی میان واحدهای مرتبط با نظام ارزیابی عملکرد کارکنان، تبیین اهداف روشن و دقیق نظام ارزیابی، طراحی ابزار سنجش استاندارد ارزیابی عملکرد تربیت اقتصادی، تدوین دستورالعمل ارزشیابی گزارش‌های مرتبط با پیشرفت تربیت اقتصادی) اشاره دارد. ارتقاء سطح کیفی سازمانی به بهبود کارایی و اثربخشی در تربیت اقتصادی (توانایی در کشف مفاسد مالی و اقتصادی در سازمان‌های دولتی) افزایش بهره‌وری سازمانی، برنامه‌ریزی برای جانشین پروری کارشناسان خبره، مدیریت استعدادها، کارآفرینی و اقتصادی (شناسایی، جذب و توسعه استعدادها، کارشناسان)، نظارت بر حسن اجرای امور به نحو مطلوب (و بالا رفتن کیفیت گزارش‌های خطمشی گذاری) و پاسخگویی (توانایی پاسخگویی به مراجع ذی‌صلاح در خصوص نتایج گزارش‌های خطمشی و توانایی دفاع از مستندات گردآوری‌شده) اشاره دارد.

برای بهبود خطمشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی سازمان آموزش و پرورش ایران پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه اکنون عصری رقابتی در جریان است که تنها ویژگی‌های منحصربه‌فرد می‌تواند افراد را در زمره موفق‌ترین افراد قرار دهد. بنابراین، برای ایستادن در برابر مشکلات و مسائل اقتصادی، آموزش و پرورش ایران می‌بایست خطمشی‌های ایجاد مهارت‌های خاص دانش‌آموزان را تدوین و اجرا کند. چراکه، اشتیاق افراد و خواست آن‌ها برای یادگیری چیزهای جدید همیشه مربوط به حوزه توسعه فردی می‌شود. بنابراین آموزش و پرورش می‌بایست در خطمشی گذاری‌ها برای تربیت کارآفرینان و فعالین اقتصادی جسور و ریسک‌پذیر باید در خطمشی گذاری‌های به این نکته ختم شوند که به دانش‌آموزان بیاموزد همیشه روی جنبه مثبت هر فعالیت اقتصادی کار کند و در این مورد باید بر ترس اقتصادی خود پیروز شده و به سمت جلو حرکت کنند تا به موفقیت بالاتر و جدیدتری در زندگی برسند (Bezi et al., 2024; Fel Araghi et al., 2024). همچنین، در فرایند خطمشی گذاری آموزش و پرورش باید توجه کند که در نظام تربیت اقتصادی به توسعه‌سازمانی نیازمند است. لذا، بدون شک توسعه سازمان‌ها و ایجاد تحول در آن‌ها نیازمند مدل‌ها و رفتارهای سیستماتیک تربیت اقتصادی است که البته بدون رهبری یکپارچه و مؤثر قابل حصول نخواهند بود. به همین خاطر می‌بایست برای رسیدن به تربیت اقتصادی آموزش و پرورش می‌بایست از مدل‌های مختلف و متفاوت و البته سازگار با شرایط اقتصاد ایران استفاده کند. به همین خاطر، مطابق با الگوی پژوهش به کارشناسان و مسئولین فعال در حوزه خطمشی گذاری در آموزش و پرورش ایران توصیه می‌شود از مدل‌های شایستگی کارشناسان استفاده کنند. با توجه به اینکه زمانی که رفتاری رخ می‌دهد، آن رفتار از انگیزه‌های افراد سرچشمه می‌گیرد. بنابراین به‌طور دقیق می‌توان گفت انگیزه همان چیزی است که باعث می‌شود رفتار خاصی بروز پیدا کند، بر آن پافشاری شود و آن به مراتب تکرار شود (Lee et al., 2024; Mirshamsi et al., 2024; Shariati et al., 2024). پس می‌توان گفت در راستای افزایش سطح انگیزش در مدل پژوهش مهم‌ترین عامل در خطمشی گذاری برای رسیدن به موفقیت در تربیت اقتصادی نیز، داشتن انگیزه بالا است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود خطمشی گذاری در نظام تربیت اقتصادی ایران به گونه‌ای باشد که احساس ناامیدی و بی‌انگیزگی در دانش‌آموزان ایجاد نشود. می‌بایست به دانش‌آموزان آموخت که برای دستیابی به آرزوهای بزرگ ابتدا باید تغییرات کوچک و مثبت خود را جشن بگیرند. باید در خطمشی گذاری در این زمینه به این نکته توجه شود که مطالعه و تحقیق، هر دو باعث بالا رفتن سطح دانش و آگاهی دانش‌آموزان می‌شود. افرادی که دانش بالایی دارند معمولاً نسبت به دیگران فعال‌تر هستند. آن‌ها مدام در حال پیشروی و حرکت به سمت جلو می‌باشند و این امر باعث افزایش انرژی می‌شود و یکی از مهم‌ترین راه‌های افزایش انگیزه است. به همین خاطر مهم است که در وجوه تربیت اقتصادی ما جنبه اسلامی و دینی آن هم لحاظ بشود. البته در بازه سنی بالاتر یعنی ۱۰ تا ۱۵ سال و بعد تا ۱۸ سالگی باید یکسری موارد پیچیده‌تر را هم در زمینه نیاز و خواسته به بچه‌ها آموزش داد. در سن ۹ سالگی نیاز و خواسته را می‌توان در آموزش و پرورش این‌طور به کودک آموزش داد که بستنی یا شهر بازی خواسته توست اما هیچ‌کدام نیاز نیست و اگر نداشته باشی

مشکلی برای شما پیش نمی‌آید. البته خواسته‌های کودک مخصوصاً در این سنین باید در حدمعقول یعنی طوری که به اسراف و زیاده‌روی منجر نشود، برآورده بشود. توضیح اسراف برای بچه‌های نوجوان است اما خردسالان همین‌که بدانند نیاز را از خواسته تشخیص بدهند، کفایت می‌کند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش ملاحظات اخلاقی رعایت شد.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از مصاحبه‌شوندگان شامل متخصصان مدیریت آموزشی، اساتید حوزه آموزش مجازی و معلمان فیزیک کشور عراق تقدیر و قدردانی می‌شود.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مطالعه با هم مشارکت فعال داشتند.

تعارض منافع

بین نویسندگان پژوهش حاضر هیچ تضاد منافی وجود نداشت.

Reference

- Abbasi, T., Gholipour, R., & Hadi, M. (2018). Identifying Facilitating Factors for Evidence-Based Policymaking in the Field of Science, Research, and Technology. *Scientific Quarterly Journal of Strategic Policy Studies*(26), 65-85. https://sspp.iranjournals.ir/article_30371.html
- Alizadeh Katnalouei, L., Emam Jomeh, M. R., & Ahmadi, G. (2015). *Content Analysis of Mathematics and Social Studies Textbooks in Primary School Based on Financial and Economic Literacy Components* <https://civilica.com/doc/1014215/>
- Asadifar, R. (2016). *Designing a Model for Policy Analysis in Iran* <https://www.sid.ir/paper/139898/fa>
- Asadpour, H. A. A., & Rabiei Mandajin, M. R. (2023). Designing and Explaining a Model Based on Systemic Policymaking (Emphasizing Almond's Model) in the National Tax Administration. *Tax Research Journal*(53), 64-98. <https://doi.org/10.52547/taxjournal.30.53.1>
- Bezi, A., Fakoori, H., Bayani, A. A., & Saemi, H. (2024). Design and Validation of an Environmental Education Curriculum Model for Higher Education Based on the "Aker" Approach [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 79-90. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.1.8>
- Bhardwaj, A. (2020). Importance of Education in Human Life: a Holistic Approach. *International Journal of Science and Consciousness*, 2(2), 23-28. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3368702>
- Fel Araghi, A., Azodolmolki, S., & Hosseini Mirsafi, A. A. (2024). Design and Validation of a Curriculum Model Based on Positive Education Approach in Iran's Secondary Education [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 179-188. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.1.17>
- Golshan Foomani, M. R. (2010). *Sociology of Education*. <https://ajansbook.ir/%DA%A9%D8%AA%D8%A7%D8%A8-%D8%AC%D8%A7%D9%85%D8%B9%D9%87-%D8%B4%D9%86%D8%A7%D8%B3%D8%8C-%D8%A2%D9%85%D9%88%D8%B2%D8%B4-%D9%88-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%B4>
- Hadi Peikani, M., Rashidpour, A., & Asadi, M. (2020). Identifying Factors Affecting the Implementation of Public Policies in the Customs of the Islamic Republic of Iran. *Quarterly Journal of Strategic Studies of NAJA*(17), 110-146. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=565793>
- Kafshchian Moghadam, A., Maleki, H., & Sadeghi, A. (2024). Designing a Citizenship Rights Curriculum Model for the Second Period of Elementary Education [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 1-7. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.2.1>

- Khoobrou, M. T., & Ebrahimi, R. (2020). Key Success Factors in Public Service Policymaking in Iran. *Scientific Quarterly Journal of Strategic Policy Studies*(32), 3-23. https://sspp.iranjournals.ir/article_38622.html
- Kirsch, S. W. (2022). An analysis of the efficacy of financial literacy education for elementary school children. *The Journal of Economic Education*, 2(1), 78-88.
https://scholar.google.com/scholar_url?url=https://search.proquest.com/openview/aa4c551e5d9ae174b88c696032dc00d3/1%3Fpq-origsite%3Dgscholar%26cbl%3D18750&hl=en&sa=T&oi=gsb&ct=res&cd=0&d=3864649122152221143&ei=C5GkZ7vZOezDieoP8OWSmAM&scisig=AFWwaeabmvNZRg5iHfkk-RmZVtrg
- Lee, A., Wong, Y., & Seng Neo, X. (2024). The Role of Educational Institutions in Shaping Student Self-Perception [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 57-64.
<https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.2.8>
- Mirshamsi, H., Mohammadi Ahmad Abadi, N., & Alizadeh Asli, A. (2024). Identifying the Dimensions and Components of the Play-Based Curriculum in the Preschool Period based on the Montessori Theory. *Sociology of Education*, 10(1), 141-151. <https://doi.org/10.22034/ijes.2024.2017646.1514>
- Mohammadi, M. (2016). Presenting a Model for Implementing Human Resource Policies Considering the Organizational Structure Dimension.
- Mustafa, S., & Osmangolu, A. E. (2021). Analysis on inclusion of social studies economy concepts in coursebooks. *Educational Research and Reviews*, 10(13), 1861-1875. <https://doi.org/10.5897/ERR2015.2324>
- Oliveira, R., Alei, S., & Edson, S. (2024). Bridging the gap: Mismatch effects and catch-up dynamics under a Brazilian college affirmative action program. *Journal of Economics of Education Review*, 3(2), 132-149.
<https://doi.org/10.3386/w31403>
- Ötsch, W. O., & Kapeller, J. (2020). Perpetuating the Failure: Economic Education and the Current Crisis. *Journal of Social Science Education*, 9(2), 16-25. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/2047173419841915>
- Sanati, F., & Mousazadeh, Z. (2015). Application of Distribution Components of Economic Education in the Education System Based on Islamic Teachings. *Scientific-Promotional Biannual Journal of Educational Sciences from the Perspective of Islam*, 3(5), 3-18. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=270412>
- Shariati, F., Niazazari, K., & Jabbari, N. (2024). Presenting a Model for Virtual Education Considering Educational Equity with a Phenomenological Approach in Schools of Golestan Province [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 66-78. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.1.7>
- Sharifi Gol Zardi, F., Mohbi, A., & Karimi Khoigani, R. (2023). Goals, Principles, and Methods of Economic Education for Middle School Students Based on Islamic Teachings. *Scientific-Research Quarterly Journal of Quran and Medicine*, 8(1), 164-176. https://www.quraniimed.com/article_188493.html
- Thao, N. T. P., & Dong Nai, U. (2023). The Importance of Economic Education: Preparing Future Generations for Global Economic Challenges. *Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study*, 4IS - 4, 313-335. <https://doi.org/10.47616/jamrems.v4i4.464>
- Toghiani, M., & Peyghami, A. (2016). *Economic Education*. <https://www.gisoom.com/book/11253795/>